

PROPISI EVROPSKE UNIJE

ŠESTA DIREKTIVA EU O OBAVEZONOM OSIGURANJU OD GRAĐANSKE ODGOVORNOSTI IZ UPOTREBE MOTORNIH VOZILA

1. Šesta direktiva Skupštine Evrope i Saveta 2009/103/EC usvojena je 16. septembra 2009. godine (skraćeno: Šesta direktiva). Objavljena je u Službenom listu EU br. 263 od 7. oktobra 2009, a stupila je na snagu 27. oktobra iste godine. Danom stupanja na snagu Šeste direktive prestale su da važe Prva direktiva 72/166/EEC od 24. aprila 1972. godine, Druga direktiva 84/5/EEC od 30. decembra 1983, Treća direktiva 90/232/EEC od 14. maja 1990, Četvrta direktiva 2000/26/EC od 16. maja 2000. i Peta direktiva 2005/14/EC od 11. maja 2005. godine. Ova direktiva upravljena je ka državama

članicama EU, a ukidanjem pet direktiva nije zadirano u rokove koje su imali nacionalni sistemi država članica EU u primeni tih pet direktiva. Šesta direktiva jeste konsolidovani tekst pet ukinutih direktiva.

2. Po strukturi, Šesta direktiva sastoji se iz preambule, osam glava i dva aneksa. Preambula obuhvata 54 tačke. One objašnjavaju ili čak tumače ciljeve i sredstva, odnosno mere, predviđene u svih osam glava. U prvoj glavi definisano je sedam najviše korišćenih pravnih pojmova. Na primer, vozilo je definisano kao svako motorno vozilo namenjeno za

kretanje po zemlji koje pokreće mehanička snaga, a koje nije vezano za šine, kao i svako priključno vozilo bez obzira na to da li je spojeno ili nije spojeno s vučnim vozilom. Pored toga, u ovoj glavi definisani su još i pojmovi oštećenog lica, Nacionalnog biroa osiguranja, teritorije na kojoj je vozilo obično stacionirano, zelene karte, društva za osiguranje i sedišta.

3. Druga glava Šeste direktive sadrži pravna pravila koja se primenjuju na vozila koja se obično nalaze na teritorijama trećih država. Treća glava sadrži samo jedan duži član, a najvažnije je što su u tom članu regulisani minimalni iznosi suma obaveznog osiguranja. Za nematerijalne štete minimalni iznosi osiguranja jesu 1.000.000 evra po oštećenom licu ili 5.000.000 evra po odštetnom zahtevu, bez obzira na broj oštećenih lica, a za materijalne štete predviđen je minimalni iznos osiguranja od 1.000.000 evra po odštetnom zahtevu bez obzira na broj oštećenih lica.

4. Četvrta glava pre svega reguliše naknadu štete, koju izazivaju nepoznata vozila i vozila koja nisu obavezno osigurana. U petoj glavi utvrđeni su pripadnici posebne kategorije oštećenih lica (deca, biciklisti i dr.), zatim izuzeće od jedinstvene premije, kao i tretman vozila koja se otpremaju iz jedne u drugu državu članicu EU. U šestoj glavi za sve države članice EU predviđena je obaveza da regulišu *actio directa*. U istoj glavi određeno je da osiguravač ne može zahtevati franšizu od oštećene strane u saobraćajnoj nezgodi.

5. Najvažniji deo Šeste direktive jeste sedma glava. Ovo stoga što je u njoj propisan postupak za naknadu štete oštećenog lica pred osiguravačem lica odgovornog za saobraćajnu nezgodu, kao i krajnji rok u kome se mora okončati taj postupak. Regulisani su detaljnije mesto i uloga Nacionalnog biroa osiguranja, Informacionog centra i ovlašćenog predstavnika stranog osiguravača, kao i postupanje tih

pravnih instituta po zahtevu oštećenog. Šestom direktivom alternativno su propisane dve vrste sankcija za osiguravača koji se ne pridržava jedinstvenog roka u kome se mora okončati ovaj postupak. Šesta direktiva sadrži jednu sankciju koja treba da bude finansijski delotvorna. Dosadašnja primena te sankcije u propisima nekih država članica EU ogledala se pre svega u kaznenoj kamati, za koju je bila karakteristična znatno viša stopa kamate od stope kamate dosuđivane u nacionalnom sudskom postupku. Za drugu vrstu sankcija Šesta direktiva zahteva da upravno-pravne mere budu ekvivalentne finansijskoj sankciji. Zakonskoj primeni ove vrste sankcija više su pribegavale države u tranziciji ili države koje su upravo iz nje izlazile nego države članice EU, a zaprećeni raspon upravno-pravnih mera kretao se od visokih novčanih kazni odgovornim pojedincima u pravi osiguravača do mogućnosti oduzimanja dozvole za rad u osiguranju.

6. U poslednjoj glavi (završne odredbe) predviđeno je da države članice mogu da donesu propise koji su povoljniji po oštećenog u saobraćajnoj nezgodi od pravnih pravila predviđenih Šestom direktivom. Valja napomenuti da se do rešenja ovog postupka za naknadu štete oštećenog pred osiguravačem odgovornog lica i došlo upravo tako što su u prethodnih pet direktiva postepeno ugrađivana pravna pravila i instituti koji su se prethodno potvrdili kao uspešni u zakonodavnoj, upravnoj i osiguravajućoj praksi razvijenih delatnosti osiguranja u Evropskoj uniji.

MR SLOBODAN N. ILIJIĆ,

ČLAN PREDSEDNIŠTVA UDRUŽENJA PRAVNIKA SRBIJE